

Sárospataki KRÓNIKA

XI. évfolyam

4. szám

1979. május

MOST TIZEDSZER!

A Sárospataki Diáknapok vonzásában

„Tárogató harsant pénteken este Sárospatakon a Rákóczi-vár fogdíszes bástyáin” — kezdődött az Észak-Magyarország 1962. május 29-i számában Hegyi József tanár úrnak az a tudósítása, melyben az első diáknapokat méltatta. A tudósítás — mai szemmel nézve is — megjelenítő erejű volt: a KISZ Központi Bizottsága és a BABZ megyei KISZ-bizottság által meghirdetett kulturális seregszemle hű tükre. Ez a „hű tükör” elhomályosíthatatlanul „rögzítette” egy hatásos kezdeményezés életrealitását, sikerét. A siker pedig bebizonyította, hogy a Sárospataki Diáknapoknak nagy a vonzása: 1962-től napjainkig csaknem 20 ezer fiatal mozgatott meg! Bár a résztvevők száma alkalmanként változott, az eltelt 17 év alatt ez iránt a rendezvény iránt az érdeklődés egyáltalán nem csökkent... Hogy miért? Valószínűleg azért, mert a Sárospataki Diáknapok nem meredvedtek bele az „eredeti” keretekbe: tartalmában és formájában — szükség szerint — mindig képes volt megújulni...

Most, hogy megint — immár *tizedszer* — eljött a Sárospataki Diáknapok ideje, érdemes végigpillantnunk az idáig vezető úton!

A Sárospataki Diáknapokat a beszámoló *eleinte* még csak diákversenyként jelölték meg... Afféle kulturális vetélkedőnek tartották, melyen Borsod, Hajdú és Szabolcs-Szatmár megye középiskolás fiataljai mérik össze erejüket a különböző művészeti kategóriákban. Ez a minősítés akkor indokolt is volt. A Sárospataki Diáknapok egy kicsit a „Ki mit tud?” jegyében zajlott. A programok — bár színvonalukat garantálták a jól felkészült előadók és szervezők — *kezdetben* túlságosan a versmondást, a komoly zenét, az irodalmi színpadokat és a néptáncot állították előtérbe.

Később bővült a diáknapokon a „választék”. A kulturális seregszemlén helyet kapott a prózamondás, a társastánc, a pályamunka, a kiállítás, a tánczene stb. (Kapcsolódott a diáknapokhoz a tehetséges diákköltők és diákkírók érdekében indított sárvári mozgalom is!)

Az 1962-es (és három megyéből kikerülő) 1300 benevezetthez képest — egy ideig — a létszám is

nőttön-nőtt. 1963-ban öt megyéből 2500-an, 1965-ben öt megyéből és két megyei jogú városból (az újonnan induló szakmunkás tanulókkal együtt) 3100-an jöttek Sárospatakra. (Ez volt az az év, amikor túlléptük lehetőségeink határait: komoly gondot okozott a vendégek ellátása!) 1967-től — átszervezéssel — közelíteni kellett az „eredeti” létszámviszonyokhoz. Ekkor három megyéből és két megyei jogú városból 2200 jelentkezőt, 1969-ben pedig 2300 meghívottat fogadtunk. A hatodik és hetedik diáknapokon — melyeken már királyhelmei testvériskolánk és a budapesti fiatalság képviselőit is üdvözölhattük — vendégeink száma szintén 2000 fölött volt; azután a résztvevők száma 2000 alatt állapodott meg...

A nyolcadik diáknapok óta a sárospataki rendezvény jellege megváltozott: fesztivál lett belőle. Tovább gazdagodott a program: szerephez jutott a bábjáték; népszerűvé vált a párt- és állami vezetőkkel folytatott beszélgetés; bevonult kortársaim életébe az alkalmi sport stb.

Az idén — a *tizedik*, a jubileumi diáknapok ünnepén — elmondhatjuk: most a rendezők — a korábban bevált ötletek mellett — új elképzeléseket is érvényesítettek... A Sárospataki Diáknapok központjában a Rákóczi-várat jelölték ki. A fesztivál „meglepetésének” pedig a felvilágosodás korabeli „deákélet”, az „oskolaromantika” megidézését szánták... A dolog természetéből következik, hogy az illetékesek 1979. április 29. és május 2. között — a diáknapok tartama alatt — a legtöbb fórumon az egészséges humornak is szabad utat engedtek.

Köszöntjük az ODN keretében megnyíló *tizedik* Sárospataki Diáknapokat, és a rendező bizottsággal együtt azt óhajtjuk, hogy az „... *ódon* falak között zengjen a dal, a vidámság! Legyen eredményekben gazdag, élményekkel teli ez a néhány nap! Szóvdjének tartós barátságok, tiszta, szép kapcsolatok, a közösség erejével adva át a világnak a fesztiválváros diákjainak jókívánságait!”

Butella Marianna II. B

Alma Mater

MEGYÉNKET KÉPVISELTÜK BUDAPESTEN

ODN-esek a fin gálaműsorában

1979. március 19 és 21 között tartották meg az Országos Diáknapok előzetes budapesti seregszemléjét. A forradalmi ifjúsági napok keretében ilyen jellegű rendezvényre még nem került sor. Első alkalommal hívta meg, látta vendégül a budapesti KISZ-bizottság az Országos Diáknapok szervezésében és lebonyolításában részt vevő megyék és városok képviselőit. A seregszemlén Sopron, Keszthely, Székesfehérvár, Gyula és Eger fiataljai mellett ott voltak a sárospataki Rákóczi Gimnázium növendékei is.

Iskolánkat, városunkat és megyénket Kocsis Erika (III. E), Geri Ilona (I. F), Deák László (IV. F), Kiss József (IV. F), Sípos István (III. F) és e sorok írója képviselte.

Izgatottan vártuk az utazás napját, és találgattuk, mit várhatunk ettől az eseménytől. Március 18-án, vasárnap délután Balogh Ferencné tanárőnkíséretében szálltunk vonatra. Este érkezünk Budapestre, a Keleti pályaudvarra. Ide a vendéglátóink autóbust küldtek értünk...

Mihelyt túlestünk a kölcsönös bemutatkozásokon, elindultunk Csillebércre. A háromnegyed órás út alatt fővárosunk csodálatos esti kivilágításában gyönyörködtünk. A szálláshelyen vacscrával fogadtak bennünket; közölték a három nap programját is.

Hétfőn, március 19-én korai ébresztő és reggeli után elindultunk a városba, Kőbányára, a Pataky István Művelődési Központba. Itt „kettős” megnyitón vettünk részt... Tudniillik amellet, amiért mi tartózkodtunk ott, más „téma” is volt. Ekkor mutatott be — értékeléssel egybekötve — a szakmunkás fiatalok számára meghirdetett szakma-

történeti pályázat „produkcioit”. A megnyitót, valamint a kiállítás megtekintését városnéző körseta követte.

Úgy éreztük, hogy idegenvezetőink segítettek nekünk „felfedezni” a több mint kétmillió főváros szépségeit. Fölvittek a Gellért-hegyre, megnéztük a Citadellát és a Felszabadulási Emlékművet. Csodálatos tavaszi időben gyönyörködtünk Budapest panorámájában.

Ebéd után — a Hotel Ifjúságban étkeztünk — folytattuk városnéző sétánkat. Megtekintettük a Millenniumi Emlékművet a Hősök terén, a Népstadiont, Vajdahunyadvárát. Felmentünk a Halászbástyára, megnéztük a Mátyás-templomot. A Hiltont, sajnos, csak kívülről vehettük szemügyre...

Városnéző sétánk késő estig tartott.

Vacsora után lelkes hangulatú fátylós felvonuláson és nagygyűlésen vettünk részt. A nagygyűlésen — melyet a tv is közvetített — Budapest lakosságát 15 ezer fiatal képviselte. A Tanácsköztársasági Emlékműnél Czinege Lajos és Aczél György elvtárs koszorúi mellé mi is elhelyeztük a kegyelet virágait.

Ezzel hétfői napunk véget is ért.

A Pataky István Művelődési Központban kedden került sor a gálaműsorra. Egész napi próba után, este 7 órakor kezdődött az ünnepélyes bemutató. Mi, pataki diákok „kitettünk magunkért”: szépen szerepeltünk. Jóleső érzés volt tapasztalni, hogy az énekes trió, Kiss József oboaszólója és az én versmondásom megnyerte a közönség tetszését.

Fáradtan, de kellemes hangulatban tértünk vissza szálláshelyünkre, Csillebércre.

Szerda „kerületi nap” volt. Mi,

BABZ megyeiek a XVIII. kerület, Pestlőrinc vendégei voltunk. „Házigazdáink” mindent megtettek, hogy jól érezzük magunkat. Figyelmünkbe ajánlották szűkebb pátriájukat, körbevittek kerületükben. Megtekintettük azt a sportcsarnokot, amelyben tavaly a „Mi sulink” tv-felvétele is készült. A sportlétesítmény igazgatója már ismerősként üdvözölte a patakiakat.

„Házigazdáink” látni engedték a Ferihegyi repülőteret is, majd az ország legnagyobb pamutfonóipari gyárába kalauzoltak. A gyárlátogatás nagyon élvezetes volt. Utána az üzem pinceklubjában vetélkedőt és filmvetítést szerveztek a számunkra. Ezek végzetel siettünk vissza Csillebércre; ott disco várt minket, valamint a Neoprimitív együttes műsora. A kellemes és hosszúra nyúlt szórakozás után lepihentünk.

Csütörtökön reggel egy kissé fáradtan keltünk, és fájt a szívünk, hogy itt kell hagyni kedves vendéglátóinkat.

Azzal a meggyőződéssel utaztunk haza, hogy a fin alkalmából érdemes volt megszervezni ezt az országos méretű előzetes fesztivált. Valamennyiünknek maradandó élményt nyújtott a seregszemle, hiszen bennünket eddig a diáknapokon mindig csak rendezőként „tartottak nyilván”, most pedig meghívottként léptünk fel a gálaműsorban... Ízelítőt adtunk Budapest lakosainak az ODN színes és változatos programjából.

Köszönjük a fővárosi KISZ-bizottságnak, hogy lehetővé tette ezt a reprezentatív találkozót, az Országos Diáknapok szervezésében és lebonyolításában részt vevő megyék és városok tehetséges fiataljainak budapesti vendégszereplését.

Matlák Erika III. F

ADOMÁNYOK ÉS ADOMÁNYOZÓK

A pataki öregdiákok nagylelkűségének bizonyítékai

Gimnáziumunk legjobb tanulói, tehetséges szereplői és versenyzői, kiemelkedő KISZ-munkát végző diákjai minden évben könyv- vagy pénzjutalomban részesülnek. Ez köztudott. Am az, hogy iskolánk a jutalomkeret nagy részét az állami költségvetésből és a KISZ hozzájárulásából fedezi — bizonyára keveseknek jut eszébe. (Pedig az évenként így előteremtett és nemes célokra fordított 12-14 ezer forint szép summa!)

Szűk azoknak a köre is, akik tisztában vannak vele, hogy a jutalomkeret egy része olyan adományokból „jön össze”, amelyeket (egyénenként vagy csoportosan) volt növendékeink juttatnak el az Alma Materba. (Pedig idősebb és fiatalabb évfolyamú elődeinknek ezek a „figyelmességei” arra érdemes társainknak mindig komoly ösztönzést jelentenek!)

Tapasztalataim arra készítettek, hogy az egész iskolaközösséget megismertessem a pataki öregdiákok nagylelkűségének bizonyítékaival...

Könyvtárunkban sok az idegen nyelvű — főleg angolul írt — könyv. Jól el vagyunk látva szakirodalommal... Az idegen nyelvű könyvek jelentős hányada pataki öregdiákok ajándéka!

Időről időre magyar nyelvű „kiadványokat” is adományoznak az iskolának az egykori hálás tanítványok. Tapa Andrásné, könyvtáros tanárnőnk a megmondhatója, hogy ilyen úton-módon évente hány kötettel gyarapszik a könyvtár...

Meg kell jegyeznem, hogy az adományozás régebben szinte teljesen egyéni gesztus volt. A könyv- vagy pénzküldők között előfordultak még magukat megnevezni nem akaró emberek is... (Imponáló szerénység!) De rendes körülmények között a feladók mindig meghatározták a

küldemények célját. Ilyenkor tulajdonképpen nem is az intézmény, hanem egy vagy több, a kikötéseknek megfelelő diák volt az igazi címzett...

Most már az adományozást leginkább (de nem kizárólag) kollektívák végzik. Ennek az a magyarázata, hogy a pataki öregdiákok az ország néhány nagyvárosában kifogástalan szervezeti életet élnek... A kollektívák a jutalomnak viszont „anyagiak” rendeltetését világosan meg szokták jelölni.

Kijelentésem alátámasztására idézek pl. a Sárospataki Öregdiákok Budapesti Baráti Körének 1968. február 14-én igazgatóságunkhoz intézett leveléből: „Valamennyi jutalmunkat azoknak az érettségiző tanulóknak kívánjuk adni, akik gimnáziumi pályafutásuk idején legközelebbi közösségük, vagyis az iskolai osztályközösségek véleménye szerint a legeredményesebben és legközvetlenebbül dolgoztak az osztály, illetőleg az iskolai tanulóközösség kialakítása érdekében.”

A jutalmakra a budapestiek 1968 óta minden évben 1400 forintot küldenek. Az összegből — előírás szerint — alkalmanként egy 500, egy 300 és három 200 forintos díjat kell kiadni. A fővárosiak az 1400 forint mellett (kezdetől fogva) 20-25 értékes könyvet is postáznak, hogy minél több konstruktív szellemű diák részesülhessen kézzel fogható elismerésben.

Az 1975-ben érettségizett IV. B osztály tagjai 1976 óta — teljesen önkéntesen — évi két részletben 1500—1500 forinttal járulnak hozzá a történelmi szertár fejlesztéséhez. Az így befolyt pénz felett — kívánságuknak megfelelően — Hajdú István tanár úr „diszponál”... (Ő — a szükséges vásárlásokkal — főleg a szemléltetésre is alkalmas numizmatikai gyűjteményt gazdagítja.)

1975-ben belépett az adományozók sorába a Pataki Öregdiákok Baráti Társaságának miskolci csoportja is. Azóta a miskolciaktól minden évben 2000 forintot és több kötet könyvet kapunk. A csoport kikötése: adományaikból olyan jól tanuló diákokat kell jutalmazni, akik munkás- vagy parasztszármazásúak...

Eddig nem volt ritka az adományok között az egyszerű ajándékoszból származó pénzüsszeg sem. Például 1975-ben Ázszej Sándor építőművész 300 forintot küldött egy, a képzőművészetben legkimagaslóbb eredményt elért iskolatársunk „díjazására”. 1976-ban pedig az 1935-ben érettségizett pataki öregdiákok 1800 forinttal járultak hozzá az iskola jutalomkeretéhez.

Némely pataki öregdiák megmaradt az adományozás egyéni formája mellett: pl. dr. Maller Sándor, az UNESCO volt magyarországi főtitkára minden évben 100 forintot ajánl fel annak a fiúnak vagy leánynak, aki nálunk az angol nyelv tanulásában kitűnik.

Nagylelkű pataki öregdiákok új kezdeményezéséről is beszámolhatok. Az 1958-ban végzett IV. D osztály tagjai — 1962-ben elhunyt osztályfőnökük iránti kegyelemből — megállapodtak abban, hogy Gyimóthy István-díjat alapítanak. Ez majd minden évben kiadásra kerül. Esetenként egy, a biológiában-kémiában jeleskedő diák fogja kapni. Az 1953-ban érettségizett IV. A (reál) osztály tagjai is elhatározták, hogy — 1974-ben elhalálozott kedves tanáruk emlékére — a mindenkori legjobb matematikus-fizikus gimnazista számára dr. Batár Zoltán-díjat létesítsenek. A két díj összegét egyelőre még nem közölték...

Folytathatnám a régi és új kezdeményezések számbavételét. De részletes kimutatás készítés-

sére — az adományok és az adományozók hiánytalan felsorolására — nem vállalkozom. Különbösen is csak azt akartam szemléltetni, hogy a nálunk ta-

nult emberek zöme ragaszkodik az Alma Materhez. Az adományok: szeretetük jelei. Az adományozók: az egykori és mai pataki diákok szolidaritásának

élő példái...

Jogos óhaj, hogy a jutalmak átvételekor ne feledkezzünk meg róluk!

Kecskeméti Ágota IV. B

Oroszlánkörmök

KÉRLEK

Énekelj még!
Simogat a hangod.
Felemel,
Körülvesz,
Átölel,
Nem is kell akarnod.

Elaltat,
Betakar,
Old és köt,
Átlényegít... Hallod?
Énekelj még!
Simogat a hangod.

FÁRADTSÁG

Tehetetlen vagy,
mint a kő,
s tompa, mint egy dobbanás,
mely a falakon át jő.

Nézel csak, de szemed
nem lát,
s küszködsz, mint a denevér,
ha vakító fényen száll át.

Figyelnél, mint üldözött
ember a neszre,
de semmi nem jut eszedbe.

Próbálsz ébren tartani
figyelmed,
mint éjjeliőr a kihunyó lángot.

S mit érzel?
Fáradtságot. Tompa, kimerítő
fáradtságot.

KECSKEMÉTI ÁGOTA IV. B

EMBERVÁLTOZTATÓ

Kis állat voltam hajdan én —
Melegen hozzábújtam,
keze alá idomultam annak,
aki mosolyával elárasztott.
Révedező ringatás volt —
mégis, hogy féltem.
Szombatváro szeretőlény,
Bizva bizó, segitsetek-rajtam-ember.
Talán még most is az lennék,
Ha a hideg április délután
át nem szakítja ezt a pókhálótürelmet
egy tagadás érintésével...
Azóta az arcom a
szélbe fúrom,
az öklömbe pillantok,
s mindig hallom a szívem
dübörgését.
Így váltom meg
az enyém-lesz szerelmet!

P. V.-nek

Megundorodva dohányfüsttől, alkohol
gőzétől,
Barátság szennyétől,
Hazugság sarától,
Képmutató szigorotoktól,
Álszent szentségtelenségetektől,
Buta ostobaságotoktól,
Kispolgári vasárnap délutánjaitoktól,
Talmi érzéseitektől,
Nevetséges Önmagamtól,
Szerelmek fata morganajától,
Érintések bizalmaskodásától,
Ételtől, italtól és földtől,
Érted kiáltok
Kemény,
Egyedüli,
Támadó,
Szeretetlen,
Halk mosolyú
Szerelmesem!

VERES ANDREA IV. B

Disputa

INGÁZÓ DIÁKOK

Egy bejáró gondolatai

Ingázók... A szót hallva legtöbben bizonyára olyan felnőtt dolgozókra gondolnak, akiknek a munkahelye a lakóhelyüktől távol van. Az ilyen emberek csak a hétvégeken járnak haza; alig pihennek meg, s már mennek vissza „melózni”. Kevesen vannak, akik az ingázók szónak más jelentést is tulajdonítanak. Pedig nyilvánvaló, hogy — a felnőtt dolgozókhöz hasonlóan — egyes diákok is ingáznak. A bejárók... Akik nem patakiak, de itt tanulnak. Akik különböző közlekedési eszközökön naponta teszik meg az utat otthonuk és az iskola között. Akik általában korábban kelnek és később fekszenek, mint helybeli vagy kollégista társaik.

Iskolánk tanulóinak száma a folyó tanévben 697 fő. Ennek a „személyi állománynak” a $\frac{3}{4}$ része lány. A tanulók közül 35 a kimutatott bejáró. Szinte természetes, hogy a bejárók többsége is lány.

A környék közelebbi és távolabbi pontjairól egyaránt ingáznak a „sorstársaim”. Részben vonat vagy autóbusz hozza-viszi őket; részben kerékpárral vagy motorkerékpárral küzdik le a távolságot. (Ezeknek a diákoknak ki kell állni még az időjárás viszonyosságait is!)

A bejárás nem „leányálmom”.... Jó ugyan megtérni a családi körbe, de fárasztó is. Otthon a tanulás mellett általában házi munka várja a lányokat-fiúkat. Kellemes érzés állandóan a rokonok, barátok, ismerősök szemével lenni, de egy kicsit feszélyező is. Némely falu még ma is hamar a szájára veszi, megszólja a modern, előítéletektől mentes fiatalokat. Szép a „földikkel” egy KISZ-alapszervezetbe tartozni, de nem mindig könnyű.

A minket foglalkoztató kérdések olykor-olykor eltérnek az ő problémáiktól.

Talán annyi előnye van a bejárásnak, hogy meggyorsítja önállósulásunk tolymatát. Jobban magunkra vagyunk utalva, mint a többi diák. Iskolán kívül „önigazgatásra” kell berendezkednünk. Hogy hogyan tanulunk, mennyit dolgozunk, mikor szórakozunk — nagyrészt tőlünk függ. Persze, ha nem tudunk magunknak parancsolni, a bejárásnak ebből az előnyéből könnyen lehet hátrány. A rossz tanulási módszer, a hanyag munka, a sok szórakozás kizökkenthet bennünket a normális kerékvágásból...

A bejárásnak nemcsak lehet, hanem van is hátránya. Az ingázóknak nevezett diákok egy része reggelként elkészíti az iskolából; az ilyenek lemaradnak a feleltetésről vagy a tanári magyarázatról. (Egyébként a bejárók nem mindig tehetnek a késésükről; gyakorta a közlekedési vagy időjárási nehézségek miatt nem tudnak pontosak lenni!)

Utazáskor — leginkább a lányok — ki vannak téve a molesztálásnak. Sokszor úgynevezett „szenvedő alanyok”; el kell viselniük a trágár beszédű vagy ittas egyének randalirozását. Végig kell hallgatniuk naív vagy rosszhiszemű emberek politizálását, destruktív eszmecseréjét...

A bejárók — a délelőtti tanítás befejeztével — a számukra legkedvezőbb időben és a legmegfelelőbb közlekedési eszközökkel hazautaznak. Ezért nem, vagy csak nagy áldozatok árán tudnak a szakkörök, egyetemi és főiskolai előkészítők, különböző szakosztályok munkájába bekapcsolódni. (Pl. úgy, mint én tettem éveken keresztül valamilyen önként vállalt

többletmunkám volt az iskolában, nem délután, hanem este felé mentem haza. Ilyen esetekben a tanulásom az éjszakába nyúlt.)

Mivel a bejárók (ha nem is mindegyik!) a tanítás befejezése után el akarják hagyni az iskola székhelyét, a mozgalmi tevékenységtől húzódoznak. Ezek a tanulók — tisztelet a kivételnek — a gimnáziumi KISZ-alapszervezetekben elég passzívak; a taggyűléseken és a politikai vitakörökön meglehetősen a háttérben maradnak. A bejárók zöme — tisztelet a kivételnek — az iskola kulturális életében sem játszik érdemleges szerepet. A 35 ingázó között alig akad olyan, aki az énekkari vagy az irodalmi színpadi tagsággal járó délutáni vagy esti elfoglaltságot vállalni tudná. A 35 személy közül jónéhányan — ha tehetik — még a házi ünnepekről, rendezvényekről is elkérdezkednek...

Elismerem (hiszen én is bejáró vagyok), hogy az ingázók (a délelőtti tanítás befejeztével) ösztönösen is a haza vezető utat keresik... De hát mit csinálnak itt addig, ameddig az esedékes vonat vagy a busz indul? Mindegyik „sorstársam” hasznosan tölti el a várakozási időt? Tegyük fel: egy kis levegőzés után a könyvtárban ülnek? Vagy a részükre fenntartott teremben a másnapi leckével foglalkoznak? A kérdésekre adott igenlő válasz megtevesztő volna! A bejárók közül egyesek valóban nem fecsérik el a várakozási időt; mások azonban óraszám csak téblábolnak... (Talán éppen azok, akik a kollégiumban sem lelték helyüket!)

Szó, ami szó: a bejárás nehéz és fárasztó. Az erre kényszerülő diák olykor az elszigetelő-

dés veszélyének teszi ki magát... Tanulmányilag is számos iskolai „szolgáltatástól” esik el. Nagy akaraterő kell ahhoz, hogy valódi bejáró léte is lépést tudjon tartani a kedvezőbb körülmények között levő helybeliekkel

és kollégistákkal! A szorgalom és a kitartás azonban csodákat művel. Bizonyíték erre az, hogy az ingázók között is akadnak jó tanulók, közéleti szereplésre alkalmas személyek... Sőt: hiszem, hogy ilyenek mindaddig

lesznek is, ameddig a bejárás egy cseppet sem ideális, de egyelőre még szükséges gyakorlat fennmarad.

Stumpf Mária IV. C

Visszapillantó tükör

A Móricz-centenárium küszöbén

Hogyan él Patakon a kiváló epikus emléke?

„Ünnepet jelez újra az irodalomtörténet naptára” — adta hírül tavaly a Móricz Zsigmond Emlékbizottság felhívása. A hirdetés figyelmeztetés volt: ne feledkezzünk meg 1879. július 2-áról, a nagy író születésének dátumáról. Az emlékbizottság agitált: gondoljunk szeretettel a „zömök Móricz Zsigmond”-ra, „új Lúdas Matyink”-ra. A felhívás javasolta: „ünnepeljük meg méltón Móricz Zsigmond születésének 100. évfordulóját.”

Tavaly óta szinte mindenki értesült a közelgő nagy eseményről. Méltón ünnepelni! — ez a jelszó kelt szárnyra... Különösen azokon a helyeken, amelyekhez Móricz Zsigmondnak többek között köze volt. Így Tiszacsécs, Prügy, Istvándi, Debrecen, Sárospatak, Kisújszállás, Budapest, Leányfalu stb. az érdeklődés középpontjába került.

Az idén a felsorolt községekben, városokban Móricz lett „a téma”. Megkezdődött szülőházának és több helyütt a Móricz-család „vándorlásai” folyamán lakott épületeknek a rendbehozatala. Hozzáfogtak az íróra utaló emléktáblák és a róla mintázott szobrok gondozásához. Tervbe vették bizonyos Móricz-kiadványok megjelentetését. Mozgalmat indítottak a Móricz-regények népszerűségének fokozása érdekében...

Móricz-láz tört ki? (Vagy csak fellángolás?!) Életre kelt a hönöhajtott Móricz-kultusz? (Vagy csak a kialakulása folyik?!) Az

emberek a Móricz-centenárium hatása alá kerültek? (Vagy csak udvariasak?!)

Ezek a kérdések bizonytalanul és fenntartásokkal vetődtek fel bennünk. A megválaszolások korai volna... Bizonyos azonban, hogy a Móricz Zsigmond Emlékbizottság felhívása nálunk meghallgatásra talált. A kiváló epikus születésének 100. évfordulója alkalmából ünneplünk és (főleg a helyi vonatkozásokat érintve) emlékezünk is...

Móricz Zsigmond kb. két és fél évig pataki diák volt; 1894 és 1896 között a kollégium gimnáziumának 4-5-6. osztályába járt...

Ebben az időben „Zsiga” szülei is itt laktak; még 1892-ben kerültek ide Prügyről, és csak 1899-ben költöztek el Imegre. Sárospatakon kezdetben a Kiséry rokonoknál kaptak szállást; később saját ház(ak)ra tettek szert. (Móricz Bálint, az ezermester családfő két olyan házat is épített, amelyben hosszabb-rövidebb ideig éltek.)

A Móricz-ház a múlt század dereka táján mindig népes volt. Alig fért el benne Zsigmond-Pista, De-zsö, Mik-lós, Kari-Sándor, Indus-ka — a családi hexameter szerint nyilvántartott gyereksereg. A szülők mégsem akadályozták meg, hogy a lakásuk valószínű diákanya legyen.

Megengedték, hogy az írogató „Zsiga” társaival együtt ott adja elő „színművét”, a **Szent György napi** című zsenjét. Az elő-

adásnak roppant sikere volt! A benyomásait rögzítő szerző ijedten látta: „Patakon többre becsülnek, mint én magam...” És utólag (a Pesti Napló 1928. évi karácsonyi számában) megjegyezte: „Soha olyan emberi tekinthetlyt nem éreztem, mint Patakon az iskolai órákon kívül... És azt mind az első színdarabomnak köszönhettem...”

A szülők abba is belementek, hogy kosztra-kvartélyra diákokat fogadjanak otthonukba.

Móricz Zsigmond jól érezte magát családi házukban és a városban is. Patak a számára: Bodrog-parti Athén volt. A Rákóczi-vár neki a magyar históriáról mesélt. A környék hegyeiben ő olyan magaslatokat látott, amelyek „a szabadság nektárját szültkék”. A múlt nagy alakjai példaként lebegtek előtte...

Sajnos, a genius loci, a hely szelleme sem tudta a tehetséges fiút megóvni a bajtól. Az 1896/97-es tanévben (mint hatodikos gimnazista) karácsonykor latinból, görögből és németből megbukott. A sértődött szülők ezt nem bírták elviselni; Móricz Zsigmondot átírtatták a kisújszállási gimnáziumba. Ott fejezte be a 6. osztályt, és 7-8.-os gimnazistaként is derekasan megállta a helyét. 1899-ben szerezte meg az érettségi bizonyítványt...

Az ezt követő egy-két évben egyetemi tanulmányokkal próbálkozott; majd hivatalnok, majd újságíró lett. Azután megtalálta igazi énjét: vérbeli epikus vált

belőle... Újjávarázsolta a realizmust. Szétfoslatta az idillikus faluképet, a parasztromantikát. Megfosztotta nimbuszától a dzsentrit, a parazita úri réteget. Leleplezte a kispolgári életformát, az ún. középosztály anakronisztikus viselkedését. Megidézte a tragikus történelmi sorsfordulókat. Ugyanakkor ráébredt a demokratikus átalakulás szükségességére. Beleborzadt az első világháború embertelenségébe. Hitt a forradalom tisztító viharában, népünk alkotó erejében. Bízott a haladásban — a Horthy-korszak évtizedeiben is...

Közben átmenetileg idegenkedett Sáropataktól. Nehezen tette túl magát a diákkori kudarc élményén... De azért — bizonyos jelek erre mutatnak — néhányszor (nem hivatalosan) a távozása után is megfordult nálunk. Idők múltán aztán behegedt lelkében az itt kapott seb, más szemmel nézte „a három öreg szekunda” esetét... Olyannyira, hogy mikor dr.

Mátyás Ernő, a kollégium közlelmi halhatatlanságában, az író igazgatója az Alma Mater nevében meghívta, azt írta: „Örömmel és szeretettel megyek haza Sáropatakra...”

Többszöri (betegség miatt történt halasztás után) el is jött hozzánk. Első hivatalos — felolvasással egybekötött — „vizitje” 1930. május 11-én zajlott le. Másodszer 1939. június 27-én keresett fel bennünket; 1899-ben végzett egykori osztálytársainak 40 éves érettségi találkozóján vett részt. Harmadik látogatására 1940. január 23-án került sor; az 1936 óta működő népfőiskola akkori parasztfialjainak tartott „előadást” írói módszeréről, és felolvasta egyik remekbe szabott novelláját, a Barbárokat...

Móricz Zsigmond 1942-ben bekövetkezett halála miatt nem sokáig örülhettünk a közte és az iskola között helyreállt szívélyes és baráti viszonynak. De mi — bár akkor a veszteségérzetünk igen nagy volt — nem adtuk át magunkat a meddő kesergésnek, mert bíztunk az „eltávozott” szel-

szép, nevelő erejű emlékében: a szerző egész közkinccsé vált életművében...

Patak a második világháború után kimutatta egykori diákja iránt érzett nagyrabecsülését is.

1950-ben a tanács utcát nevezett el a nagy epikusról.

1956-ban a Rákóczi Múzeum Barátainak Köre — a Dobó Ferenc utca 6. szám alatt — emléktáblával jelölte meg a kisdíák volt családi hajlékát. 1968-ban a város felavatta Andrassy Kurta János Móricz-sobrát az iskolakertben. 1976-ban Móricz Zsigmond nevét vette fel lakóhelyünk új általános iskolai kollégiuma.

Megszaporodtak tehát környezetünkben az egykori pataki diák iránt érzett nagyrabecsülés külső jelei... A belső nagyrabecsülés fokozódását csak sejtjük: a Bodrog-parti Athénban gyarapodott Móricz olvasóinak tábora.

Dobay Béla tanár

1979. május 13-án de. 9 órákor — a sáropataki tudományos és művészeti hetek keretében — az ún. Móricz-ház falán új emléktáblát avatnak. Ugyanezen a napon de. 10 órákor — a Móricz Zsigmond Általános Iskolai Diákotthonban — a névadó születésének közelgő 100. évfordulója alkalmából emlékünnepe lesz. — Az ünnepségen megjelenik Móricz Virág, az író lánya is.

Tribün

Móricz Zsigmond felolvasása a Mudrány-teremben*

Részlet dr. Mátyás Ernő közigazgató egykorú naplójából:

„A főiskola tanári kara és ifjúsága Móricz Zsigmondnak, a nagy magyar írónak és volt pataki diáknak a tiszteletére irodalmi délutánt rendezett (1930) május 11-én. De. 1/2 12 órákor érkezett a kedves vendég (...) állomáson a tanári karnak és az ifjúságnak egy bizottsága fogadta, üdvözlő szavakat mondott Gergely János szénior. A nagy írónak ünnepélyes üdvözlése a főiskolai imateremben történt az egész tanári karnak (teológiai, gimnáziumi, tanítóképző intézeti) és a főiskola mindhárom ágának a jelenlétében. Az üdvözlő szavakat magam szólottam, amelyekre Móricz Zsigmond régi emlékeket felújítva válaszolt. Az üdvözlés után megtekintette a főkönyvtárat, a gimnáziumot. Délután megtekintette szülői hajlékát. Hat órákor volt a szép irodalmi délután, ami felejthetetlen emlékü lesz főiskolánk életében. Egyik felolvasása örök bizonyágtétel lesz főiskolánk iránti fiúi szeretete, főiskolánk örök értékei mellett. Ezután Bornemissa Péter Elektra-fordításáról, illetve átmagyarártásáról szólt. Végül a délután második részében Kivilágos kivrirradatig c. művéből olvasott fel egy ízig-vérig népies részt. Kiváló számokkal egészítette ki a másort Szabó Ernő zenetanár (...) Óráról órára növekedett a rendezett közös vacsorán, amikor igen bensőségesen ünnepeltük Móricz Zsigmondot. Különös jelentősége ennek az ünneplésnek az, hogy Móricz Zsigmondot fájó emlékek fűzték a pataki iskolához, és ezek teljesen eltűntek a látogatás alkalmával. Másnap du.-ig tartózkodott még itt Móricz Zsigmond. Megtekintette a gimnáziumot, illetve tájékozódott a gimn.-ban folyó tanítási munka felől is.” Sp. Koll. Közig. Napló, 1929/30. 108 sorsz. 1930. május 11.

Hölgyeim és Uraim, m. t. tanár urak, nemes tanulóifjúság!

Most, ahogy itt állok önök előtt, érzem, hogy bizonyos felelősség van rajtam!

35 év távolságából jövök. Mikor ma reggel Budapestről elindultam, s a hajnali órában liften ereszkedtem le az ötödik emeleten levő lakásomból, ahogy zuhant lefelé a tárnán a sikló szoba, — úgy éreztem, mintha az évek mélységébe zuhannék. S amint a vonat belerohant velem a tündéri szépséggel viruló magyar vidékbe, mintha visszafelé röpítene az időgép az ifjúság elfelejtett korába.

Milyen távolság!

Ma ott van körülöttem a modern élet zuhogó, pezsgő, zakatoló lármája. A mai olasz-magyar futballmérkőzésen 40.000 ember van jelen. A tavaszi vásáron százezer ember nyüzsgő. A kislányom egy tornaversenyen vesz részt, ahol csak a szereplő ifjúság száma háromezer. S remélem, a Nemzeti Színházban is ott van az ezeröttszáz ember, amennyi befér. (Azért remélem, mert ma délután a Légy jó mindhalálig megy.)

Valami különös, boszorkányos nyüzsgés van ebben a fővárosban, amely Magyarország lakosságának legalább egynolcadát magában foglalja.

Erre megérkeztem ide, Sárospatakra, s az első percek kedves, boldog zaja után körülvesz ugyanaz a mély csönd, nyugalom és béke, amit 35 évvel ezelőtt itt hagytam.

S mialatt ezeket a sorokat írom egy 250 éves ház boltozatos, meghitt homályában, hol egykor a Perényiek kardja csördült és kupái csendültek, — arra gondolok, mi az, amit én hozhatok ennek a társaságnak, aki itt egybegyűl. Mi az, amit tőlem várnak. Mi az, amivel hasznára lehetek ennek az ifjúságnak, amely nyitott szemmel, nyitott szívvel jelentkezett, hogy meghallgatja szavaimat.

Oly roppant elfoglaltságban élek, hogy hetek óta még annak a másik kislányomnak sem tudok levelet írni, aki Berlinben

van az egyetemen, és epedve várja a soraimat. Lehetetlen volt egy-két órai csöndet teremteni magamnak az utóbbi napokban, hogy elkészüljek erre a találkozóra.

Tekintsék tehát ezt a felolvasásomat rögtönzésnek, amelyet csak azért írtam le, mert az író ír és nem beszél. Nálam a gondolat nem a nyelv hegyén alakul ki, hanem az ujjak bögyén. Már vagy a ceruza élén, vagy az írógép billentyűin, hiszen ötven könyvem közül az utolsó negyvenhetet írógépen fogalmaztam.

Tehát engedjék meg, mielőtt rátérnék a mondanivalóimra, hadd mutakozzák be.

Én Sárospatakon, a kollégiumban csak ott kezdhetem a szót, ahol 34 éve abba hagytam; én itt csak mint rossz tanuló jelentkezhetem.

Három csikóval mentem el innen, — nem tudok szabadulni a lelki kényszertől, hogy bevalljam, hogy engem ez a három csikó hozott vissza. Ezt a három fékezhetetlen paripát letagadni vagy szépítgetni olyan dolog volna, ami nem illenék egy valahai pataki diákhoz.

Bizony, megesett: 1896 karácsonykor három öreg szekundát vittem haza szegény szüleimnek az első diligencia remekléseül.

Latin, görög, német.

Kutya nehéz iskola volt abban az időben ez a pataki kollégium. Jó iskola volt, szép iskola volt, nagy tekintélyű iskola volt, de — nehéz egy iskola volt.

Itt ugyanis a tanárok azt akarták, hogy a diák tudjon.

Nem voltam én ehhez szokva. Nem így neveltek engem Debrecenben. Debrecen! Az volt a jó iskola. Nem tanultam én ott tizedrészt se annak, amit Patakon, mégis második voltam az osztályban. Első azért ott se. Mert ahhoz, hogy első legyek, — ott is kellett volna egy kicsit tanulni is.

Pedig diákkoromban két dologhoz nem érttem. Egyik, hogy megtanuljak valamit. Másik, hogy előadjam, amit tudok. Ma sem értek egyikhez sem. Nincs memóriám és nincs szónoki képességem.

Bizony így történt, hogy Zsoldos Benő tanár úrnál öt órán egymás után lőttem be, ugyanabból a tíz sor Ovidiusból. Igaz, hogy sohase vártam, hogy a történetek után még egyszer és még egyszer és még egyszer felhív. De minden órán azzal kezdte, hogy „Hogy te silány!”

Szegény tanár úr, milyen puritán és jóhiszemű volt. Ma már a legnagyobb szeretettel emlékszem rá, s nagyon imponál nekem, hogy mikor egyszer a névnapján felvirágoztuk a katedrát, azzal kezdte az órát, hogy: „Vigyétek ki innen ezt a szemetet.”

Ilyen tanárok előtt megállani a helyemet nem sikerült... Nehéz iskola volt ez...

Az én tanulási módszerem nem vált be. Nekem ugyanis egyéni módszerem volt. Én szeptemberben egy szuszra végigolvastam az egész tananyagot, az összes tankönyvet, amit a Trócsányi-könyvkereskedésben meg kellett venni, s azzal tudottak vettem az egészet, és külön forrástanulmányokba merültem.

Emlékszem, egyszer hat kötet zöld fedelű könyvet cipeltem a hónom alatt negyedikes koromban. Meglát a kollégium hátsó kapujánál Kovácsy tanár úr, s azt kérdi:

— Hát te mit viszel, fiam?

— Macaulay, — mondtam ártatlanul.

— Azt nem úgy ejtik ki, hanem Mé-kó-li!

Ez a Mékóli az én legnagyobb pataki emlékem. Ő ábrádított ki Jókaiából. Addig ugyanis szenvedélyes Jókai-olvasó voltam. Tizennégy éves koromra legalább hetven kötetét elolvastam, de Mékóli hallatlan arányú történelme után, a skót világ romantikája s egzakt igazsága után nem kellett többet a regény csillogó játéka.

Egyszer betévedtem a görög szobrok gipsz öntvényeivel zsúfolásig töltött termébe. Megbabonázott a görög szobrászat. Pasteiner Gyula nagy művészettörténetét akkor egy évig tanultam, — az ötödikben. Még ma is ez az alapja műtörténelmi érzékemnek és ízlésemnek.

Aztán különös hálával tartozom Csontos tanár úrnak, aki temperamentumos és nagy fantáziájú történelmi előadásaival a magyar história s különösen Mátyás király szerelmesévé tett, pedig ecsetelte, hogy Mátyás ágyút szegezett az országgyűlésnek, úgy szavaztatta meg az adót. Már akkor elhatároztam, hogy megírom Mátyás királyt. Ha Isten segít, még talán meg is teszem.

Ilyen emlékek rajzanak fel bennem az öreg kollégium várszerű boltjai alatt. — És a vár! Mennyit kerülgettem a tömör romokat, lesve a Rákócziak szencsecsillagát.

Sőt irodalmi munkásságomat is itt kezdtem. Itt írtam első színdarabomat, amit elő is adtunk öcséimmal és diáktársaimmal a Kiséry-házban. S dacból itt kezdtem Ovidiust lefordítani hexameterekben. Az irodalom örök kárára eltűnt ez a fordítás. Volt vagy húsz sor. Igaz, hogy dolgoztam rajta vagy ezer sor árát.

Első honoráriumomat is itt kaptam. Szüleim háza nagy diáktanya volt. Egy karácsonykor felszólított egy jogász lakónk, hogy írjak neki egy szerelmes verset. Mélyen lenéztem ugyan a könnyű műzsát, de megírtam. Karácsony után, mikor visszajöttek a diákok, este disznóságot vacsoráztunk. Egyszer csak azt mondja édesanyám:

— Tudjátok-e, mit eszünk? Zsiga kapta valami versért.

Sőt még szervező munkát is végeztem. A hatod osztálynak volt akkor egy nagy sérelme. Az, hogy az Erdélyi János önképzőkör alapszabályai nem engedték meg, hogy már a hatodik osztály is beléphessen tagnak. Én voltam az a forradalmi tényező, aki titkos önképzőkört alakított, melynek tagjai voltak Marton János, Korláth Andor, Szász

Tihamér, Kiss Laci és Szabó Jóska. Szombat esteiken gyönyörködtettük egymást elmeműveinkkel.

Tanítványom is volt. Egy borsodi gyerek, olyan kemény kis fickó, aki megtette, hogy néhány napi vakációt csináljon magának, tüzes dróttal sebeket égetett a kezén, s azt mondta, hogy veszett kutya marta meg. Kun Zoltán dr. úr kiégette a sebeket, s azt mondta: eredj órára. El lehet képzelni, egy ilyen tatárral mennyit kellett harcolni, hogy eredménye legyen.

Hol volt nekem időm, hogy a napi iskolai penzummal foglalkozzak! Szóval, ha az ember soká firtatja, kiderül, hogy az aranyos diákélet voltaképpen szegény fiúknál már ugyanolyan erős életharc, mint a felnőtteké. Egyszerre három urat szolgálni, az iskolát, az életet és a saját belső, öntudatlan fejlődést, — az ritkán egyeztethető össze.

Harmincöt év telt el azóta. S én ezalatt kivételesen nehéz és harcos életet éltem végig. De annál nagyobb izzásban sohase voltam, mint az itt töltött két és negyedév alatt.

Az ember egész életében azt az életvonalat folytatja, amit 12 és 18 éve közt kezdett. Ez a jellem kialakulásának kora. Ez a lelki erők ébredésének s a szellemiség megnyilatkozásának ideje. A szenvedés többet ad az embernek, mint az öröm. Ilyenformán én sokat köszönök a pataki skólának.

Amit azóta mint író csináltam, annak gyökerei innen indultak el. Itt tanultam a történelmet oly végtelen nagyra becsülni. Mert minden perc az előző perc folytatása, és minden élet az előző élet folytatása.

A Patak felett futó felhők a magyarság felhői voltak mindig az én számomra. S az a határ-

talán irodalmi szellem, amely ebben az időben itt uralkodott, rendkívül kedvező volt egy leendő író számára. Nagy és nemes eszmék uralkodtak itt a lelkeken. A Kazinczy házához kivittek bennünket Széphalomra, s ez egy életre elhatározó befolyást gyakorolt rám. A Tompa Mihály, az Erdélyi János s mindezek fölött a Kossuth Lajos lelke égetett és gyújtogatott itt. Ma már csak incidensnek tűnik fel előttem az iskolai baleset, mintha nem is azért küldött s hozott volna ide a sors, hogy a gimnázium negyedik, ötödik és hatodik osztályát elvégezzem, hanem magasabb célból; azért, hogy itt megízleljem és belélegezzem a tiszta irodalmiság és hazafiság szellemét.

Itt tanultam meg, amit azóta vallok, hogy az élet és az írás ugyanaz és egy. És hogy számomra mindenesetre az élet: az írás.

Bennem már ekkor az írás filozófiája ért, s olyan gerendákat helyezett el lelkemben a sors, amelyekre terhet lehetett rakni. Tudást és széles érdeklődést nyertem, és önérzetet és nagy ambíciókat szított bennem itt az élet.

Az irodalomnak végtelen nagy-rabecsülése, szenvedélyes akarása és boldog kielégülése volt az, amit én itt megkóstoltam. S így ma már csak szeretettel s hálával emlékezem a Bodrog-parti Athénre, ahol minden kő a magyar históriát s minden hagyomány a magyar irodalom rajongását lehelte. Önkéntelen hatások gyűrűztek fel bennem. A tömör kollégium, a nagykönyvtár gyönyörű terme a százezernyi régi könyvvel, a döbbenetes hatású vár és az egész szellemi élet, mely itt élt és lihegett, a szellemi munkásság dicsőségére tanított. Még a szinte tragikus összeütközés is, amelyet magam

idéztem magamra: áldásossá és hasznossá lett későbbi írói életemre.

Hódolattal és szeretettel köszöntöm ezért a szent falakat, s

hálával és örömmel üdvözlöm az emlékeket s az itt folyt határtalan jelentőségű kultúréletet, amely mindenkire, aki valaha itt tanult, dolgozott és álmodo-

zott, — csak nemes és felemelő hatást gyakorolt.

Móricz

* A felolvasás szövegét Móricz — mivel A magyar irodalom és a magyar élet című előre megbeszélt témakörből nem volt ideje felkészülni — sebtében fogalmazta meg Pctakon. A szó szoros értelmében vett kézirat — 7 számozott lapból álló ceruzás feljegyzés — a Nagykönyvtár kéziattárának 3120. számú dokumentuma.

A felolvasás szövegét — tiszteletben tartva az író kívánságát — 1942. szeptember 4. vagyis Móricz halála után a Sárospataki Ifjúsági Közlöny hozta nyilvánosságra először. A szöveg másodszor a Csillag című folyóirat 1954/10. számában jelent meg.

A két helyen közölt szöveg itt-ott egy kicsit eltér egymástól is, az eredeti kéziratától is. Ezért Móricz születésének 100. évfordulója alkalmából — az eredeti kézirat alapján, de mai helyesírás szerint — lapunkban a felolvasás pontos szövegét publikáljuk.

Holmi

— A sárospataki Rákóczi Gimnáziumban az 1980-81-es tanévtől megindul a külföldön élő magyarok gyermekeinek középfokú oktatása. Az oktatás magyar és angol nyelven történik. A matematikát, fizikát, biológiát, kémiát és a testnevelést angol nyelven, az ének-zenét magyarul és angolul, a többi tantárgyat magyar nyelven fogják tanulni a hozzánk kerülő tanulók. Ennek megfelelően az érettségi vizsgájuk is kétnyelvű lesz.

*

— 1979. április 20-án — a költészet napja alkalmából — a városi KISZ-bizottság a helybeli ifjúsunkas klubban versmondó versenyt rendezett.

A versenyre iskolánkból 6 tanuló nevezett be. A többi induló a Comenius Tanítóképző Főiskola hallgatói, a 119. sz. Szakmunkásképző Intézet növendékei és a Csepel munkásfiataljai közül került ki.

Gimnáziumunk tanulói kiemelkedően szerepeltek; ők érték el a legjobb helyezéseket.

1. Matlák Erika (III. F)
2. Dankó József (I. C)
3. Siska Katalin (III. B)

— Folytatódik az iskolánk fenntartásának 450. évfordulója alkalmából megrendezésre kerülő ünnepség előkészítése.

Április 20-án az illetékesek megállapodnak abban, hogy a BAbZ megyei Tanács V. B. Művelődésügyi Osztálya elkészíti a rendezvény programtervezetét, az Oktatási Minisztérium pedig májusban az MSZMP Központi Bizottságának agitációs és propagandabizottsága elé terjeszti a jubileummal kapcsolatos javaslatait.

Az „előjelzések” szerint az évforduló tiszteletére meg fog jelenni A pataki diákvilág anekdotakincsének harmadik kötete, a Pataki melodiárium és az iskola évkönyve.

A népszerű forradalom

Két angol utazó érkezett március 15-én városunkba. Ezek Palermóban voltak, mikor ott a forradalom kiütött, békeszerető lordok révén, onnan rögtön elindultak Majlandba. Amint odaértek, kiütött a forradalom. Innen szintén odább kelve, utaznak Párizsba. Alig vannak ott egy hétig, kiüt a forradalom. Itt ismét felpakolnak, mennek Münchenbe, alig szállnak le a kocsiról, kiüt a forradalom. Rohannak Bécsbe, itt végig sem mennek még a vá-

rosra, már áll a forradalom. Végre Pestre kergeti őket a sors, s amint lábaikat a partra kiteszik, itt is kiüt a forradalom. Így ezek mindenütt magukkal vitték a forradalmat. Csak odább, odább még uraim! Itt meg ne állapodjanak, menjenek, járják be az egész világot.

(Életképek, III. 23.)

Király még viaszból sem kell

Az itteni viaszbáb-panorámában, hol királyok, hercegek, tudósok és költők viaszból láthatók, különös

eset történt, mely azonban élénken jellemzi a mostani hangulatot. Egy ember megpillantván Ferdinánd király viaszását, úgy meglökte, hogy az a földre bukott és darabokra tört. Látszik tehát, hogy a nép mostanában a királyt még viaszból sem tudja kiállni.

(Ungarische Allg. Ztg.)

A nemesnek több jár...

A nemzetőrök, amint egy helységben megszállottak, a kvártélymester odavisz egy nemes atyafihoz négy önkéntest.

— Mit gondol, kend — riad fel a patrícus —, négy katonát szállítani hozzám. Én nemes ember vagyok!

— Már az más — felelt a kvártélymester —, ha kend külön ember a többinél, akkor hozok kendhez még másik négyet.

És úgy is tett, amiként beszéle.

(Életképek, II. 1.)

Sárospataki Krónika

A sárospataki Rákóczi Gimnázium KISZ-szervezetének lapja

A kiadásért felelős: Kúdas Sándor igazgató

Felelős szerkesztő: Dobay Béla gimnáziumi tanár

Diákszerkesztők: Butella Marianna, Domonkos István, Máté Magdolna, Pohánka Enikő és Tesmagi Mária

Eng. sz.: III/ISK/39/BO/1976 Borsodi Nyomda sárospataki telepe 79-9299 500 F. v.: Lesó Lajos